

© BOERENBOND

OMSCHAKELING GROEPSHUIS-VESTING DRACHTIGE ZEUGEN

Sinds 2013 mogen zeugen niet meer in individuele hokken zitten als ze meer dan 4 weken drachtig zijn. ILVO, UGent en het departement Landbouw en Visserij peilden in een enquête naar de gevolgen van die omschakeling naar groepshuisvesting binnen de varkenshouderij. – Naar: Departement Landbouw en Visserij & ILVO

De maatregel kwam er om het welzijn van de drachtige zeugen te verbeteren. Door groepshuisvesting krijgen ze meer ruimte, ligcomfort, beweging en sociale interactie. De verplichting heeft echter ook gevolgen voor de varkenshouderij, die al geruime tijd in moeilijke omstandigheden moet produceren. ILVO voerde in 2015 voor de vijfde keer een enquête uit bij 300 willekeurig geselecteerde varkenshouders. Uit de resultaten blijkt dat 2013 een jaar was waarin veel varkenshouders cruciale beslissingen hebben genomen. 8% van de deelnemers stopte dat jaar met het houden van varkens. 84% schakelde wel over naar groepshuisvesting en deed dit vooral in 2012 en 2013, net voor de deadline.

Voedersystemen

De deelnemers hadden gemiddeld 225 zeugen en 1280 vleesvarkens. 86% werk-

.....
40% van de zeugenhouders geeft toch de voorkeur aan individuele huisvesting.

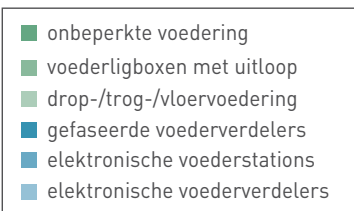
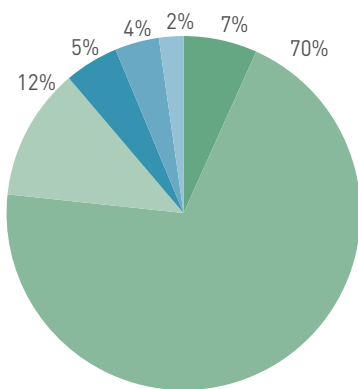
te met een meerwekensysteem (inclusief eenwekensysteem), waarvan het driewekeensysteem het vaakst voorkwam. 91% gaf aan voordien met individuele huisvesting gewerkt te hebben. Meer dan de helft van de bedrijven heeft de groepshuisvesting gerealiseerd door te verbouwen (57%), 31% heeft nieuw gebouwd en 12% deed beide. Voederligboxen met uitloop vertegenwoordigden 70% van de nieuw gekozen systemen. Drop-, trog- of vloervoeding waren samen goed voor 12% (figuur 1). De keuze voor voederligboxen kreeg vooral naar het einde van de om-

schakelperiode in zeer grote mate het overwicht. Dit systeem is populair omdat de zeugen op die manier gelijktijdig voeder krijgen en toch fysiek van elkaar gescheiden zijn tijdens het eten. 5% van de deelnemers vond het belangrijk dat de voedergif per individuele zeug kon worden aangepast en koos voor gefaseerde voederverdelers (bijvoorbeeld met dierherkenning). De keuze voor een bepaald voedersysteem hing sterk samen met de grootte van het bedrijf. Zo was het aantal zeugenplaatsen het grootst op bedrijven waar gefaseerde voederverdelers voorkwamen (gemiddeld 234 plaatsen). Bedrijven met drop-, trog- of vloervoeding waren gemiddeld het kleinst (106 plaatsen).

Vloerbedekking

Gemiddeld werden op 62% van de bedrijven zeugen en gelten in gescheiden

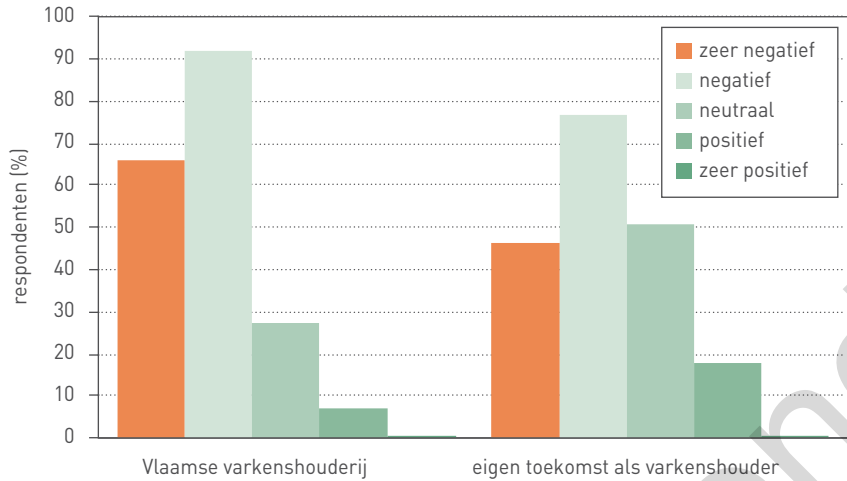
groepen gehouden. Bij drop-, trog- of vloervoeding waren de groepen het kleinst (gemiddeld 13 dieren/groep) en was het aandeel gescheiden zeugen- en geltengroepen het grootst (94%). Voederstations werden gebruikt voor grote groepen (gemiddeld 48 dieren). Over de systemen heen werd in 84% van de gevallen met stabiele groepen gewerkt. Op bedrijven met voederstations kwam het grootste aandeel dynamische groepen voor (40%). Strooisel werd gemiddeld op 8% van de bedrijven gebruikt, als voederstations werden toegepast is dit aandeel 29%. In drie op de vier gevallen werd stro gebruikt als vloerbedekking, maar ook zaagsel en kalk kwamen voor.

Figuur 1 Relatief aandeel van de groepshuisvestingssystemen in 2015 - Bron: Departement Landbouw en Visserij & ILVO

Geen enkele ondervraagde varkenshouder ziet de toekomst zeer positief in. Noch voor de sector, noch voor het eigen bedrijf. Een minderheid is positief, maar dat geldt in grote mate voor de eigen toekomst.

Figuur 2 Toekomstvisie van de Vlaamse varkenshouder - Bron: Departement Landbouw en Visserij & ILVO

De gemiddelde vrije vloeroppervlakte was 2,56 m²/dier waarvan gemiddeld 1,54 m²/dier ligruimte. Ter vergelijking: de wettelijke vrije vloeroppervlakte moet minimaal 2,25 m² per zeug in een groep van 6 tot 39 dieren bedragen, waarvan 1,3 m² dichte vloer als ligruimte. De loopruimte bestond meestal uit betonroosters en de ligruimte uit dichte betonvloer of een betonrooster met beperkte openingen. Op vier bedrijven (waarvan twee biologisch) werd een buitenloop gebruikt.

Toekomstvisie

Naast een overzicht van de huidige stand van zaken peilde ILVO ook naar de gebruikservaringen en toekomstvisie van de deelnemende varkenshouders. Zo gaf een derde van de zeughouders aan geen voorkeur voor individuele of groepshuisvesting te hebben. Een belangrijke observatie is dat ongeveer 40% toch de voorkeur blijft geven aan individuele huisvesting. Hoewel de tevredenheid over

het eigen groepshuisvestingssysteem nog steeds neutraal tot positief is, blijkt die tevredenheid over de jaren heen (ten opzichte van de eerdere enquêtes vanaf 2003) te dalen. Dit geldt zowel in het algemeen, op het vlak van arbeid, werking, dierenwelzijn en -gezondheid, als van resultaten. Over het aspect dierenwelzijn is de tevredenheid het laagst en is de daling van de tevredenheid het meest uitgesproken. De voorkeur zou uitgaan naar systemen waarbij de zeug fysiek van de andere zeugen gescheiden is tijdens de voederopname, individueel wordt gevoerd én simultaan met de groepsgenoten kan eten. Dit zou kunnen worden gerealiseerd door voederligboxen met uitloop te voorzien van dierherkenning. Dergelijk systeem is technisch mogelijk, maar is (nog) niet commercieel op de markt. Voederligboxen met uitloop lijken dit ideaal volgens de zeughouders het best te benaderen. Een te verwachten, maar niettemin trieste observatie is het antwoord op de vraag 'Hoe zie je de toekomst als varkenshouder in?' (figuur 2). Geen enkele varkenshouder ziet de toekomst zeer positief in, noch voor de sector, noch voor het eigen bedrijf. Een minderheid is positief, maar dat geldt in grotere mate voor de eigen toekomst dan voor die van de sector. De meerderheid van de respondenten schat de toekomst negatief tot zeer negatief in, het pessimisme is het grootst op sectorniveau. ■

Aan dit artikel werkten mee: Suzy Van Gansbeke & Tom Van den Bogaert (Departement Landbouw en Visserij); Bart Ampe, Frank Tuytens & Emilie-Julie Bos (ILVO).